

Simolaca labe convictos, damnavit, et legatum ad eam reprimendam misit Hugonem abbatem Cluniacensem. In sequentis anni synodo alia Lateranensi, quæ sexta fuit earum quas ab eo congregatas constat, aliquot prælati honoribus exuti sunt. Gibertus Corrigia Parmensis, olim imperialis aulæ cancellarius, rogatu Augustæ Agnetis, archiepiscopus Ravennas ab Alexandro papa, quanquam fere invito et relu-

ctante, consecratus est, cum quanta mala Dei Ecclesiæ eum illaturum esse vir sanctus præseret. Et haud longe post, festis paschalibus celebratis. Alexander papa, senio confectus, Romæ in palatio Lateranensi beato fine quievit. Cujus corpus in basilica Constantiniana, cujus olim canonicus fuerat et in qua eundem ordinem collapsum restituerat, sepultum est. Non vacavit sedes.

NOTITIA HISTORICA ALTERA.

(MANSI, *Concilia generalia*, tom. XIX, pag. 939.)

Alexander, patria Mediolanensis, episcopus Luccensis, antea Anselmus nuncupatus, post tres menses interregni, a cardinalibus sanctæ Romanæ Ecclesiæ legitimo ritu pontifex Romanus hujus nominis secundus electus est anno Christi 1061, tempore regnantis Henrici IV. Cum obitus Nicolai papæ innotuisset, comites Tusculani et Galeriani alique Romani proceres, propter fœdus cum Nortmannis initum sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalibus infensi, habita pseudosynodo Basileensi, comitem quemdam Galeris deputarunt, qui coronam auream et insignem patriciatus titulum, ad regem Henricum deferens, pro Romano pontifice ex Longobardia eligendo sollicitaret. Cardinales, circumventionem eorum cognita, idem præstiterunt, et ad eundem regem Stephanum cardinalem presbyterum, quondam Cluniacensis cœnobii monachum, ablegarunt. Qui cum, regis ministris obstantibus, contra jus gentium ad colloquium regis non admitteretur, rediit ad suos, quidque sibi evenisset coram omnibus exposuit. Facta relatione, circa Kalendas Octobris cardinales pontificem elegerunt, non quem vellent, sed quem regi gratum fore putabant: nimirum Anselmum, patria Mediolanensem, episcopum Luccensem, regis familiarem, aulæque regis quasi alumnum et domesticum. Sed quid accidit? Audita electione Anselmi, quæ inscio et inconsulto rege contigisset, conclamata est ab omnibus in aula regis injuria regi illata. Hortatu ergo Guiberti Parmensis cancellarii, duo episcopi publico concubinato infamati cum Gerardo illo Galeris comite et sacrilego prædone, quem Nicolaus in Romano concilio excommunicaverat, ipso festo Simonis et Judæ convenientes, Cadaloum Parmensem episcopum jam antea excommunicatum elegerunt, novumque schisma concitarunt. Petrus Damiani schismaticum per litteras increpavit, sed tantum abest ut homo pestilens litteris Petri exteritus cessaret, ut etiam ipse turpissimus turpissime viveret, aliisque turpiter viventibus conniveret. Cumque ea re incontinentium clericorum omnium animis sibi conciliaret libidinique frena laxaret, dicti sunt Cadaloitæ, qui antea Nicolaitæ dicebantur.

Alexander Hildebrandum, statura quidem par-

vum sed viribus ingenii et gratia Spiritus sancti admirabilem, ex archidiacono creavit cancellarium cui universæ Romanæ Ecclesiæ administratio ex officio committeretur. Cadalous, corruptis auro proceribus Urbis, Romam armata manu ingredi tentavit: sed repulsus magna sui confusione ad propria revertit. Cumque hæc omnia fierent studio, instinctu et opera istius Guiberti principis, quem imperatrix cancellarium fecerat, singulari Dei consilio accidit ut sancto Annoni Coloniensi archiepiscopo (qui Henricum regem puerum jam annorum decem a matre Agnete imperatrice subduxerat, blanditiisque delinitum, cæterorumque Germaniæ principum obsequio frequentatum et cultum, educandum retinens) regis custodia et regni administratio, habitis desuper comitiis, demandaretur. Hanc potestatem consecutus, ad res Ecclesiæ componendas atque schisma novum plane extirpandum contulit se in Italiam, et Romam usque pervenit. Inde in Germaniam reversus, hortatu Petri Damiani in præsentia regis episcoporum Germaniæ et Italiæ synodum convocavit: qua, post disputationem inter Romanæ Ecclesiæ defensorem et advocatum regium habitam, omnium acclamatione Cadalous pseudopontifex est damnatus, Alexandri autem electio comprobata. Quod cum Patres Mantuani concilii, cui Anno Coloniensis legatione regis nomine functus inter fuerat, sua sententia confirmassent et schismaticus secundo Urbem infeliciter expugnare tentasset, tandem pseudopontifex a schismate recedens, petita et obtenta venia Alexandro, paucis post diebus malam mortem incurrit. Augusta quæ nefariæ Cadaloi promotioni faverat, pœnitentiam actura Romam venit ad limina apostolorum, seque non tantum imperio, verum etiam sæculari cura et honore totam abdicavit. Alexander pontifex sedem apostolicam quiete adeptus, legationem misit ad Eduardum regem Angliæ pre Wulstano Wigorniensis Ecclesiæ episcopo eligendo. Petrum Damiani ablegavit in Gallias propter angustias quibus Cluniacenses monachi affligebantur; eundem misit Florentiam ad schisma ibidem conflatum denuo componendum.

Hæresim Nicolaitarum, qui clericorum conti-

nentium conjugia pertinaciter defendebant, per Damianum confutavit et eradicavit. Incestuosorum vero hæresim, quæ auctoritate Justiniani imperatoris asserebat, eadem ratione qua in successione numerandos esse gradus consanguinitatis, non tantum per epistolam Petri Damiani, verum etiam duobus pluribusque Romæ habitis conciliis impugnavit. Contra novos hæreticos hoc tempore emergentes, qui docebant episcopatus a principibus laicis absque crimine Simonie licite emi posse, quosque Petrus Damiani scriptis suis graviter insectatus est, decretum edidit quo omnis beneficii ecclesiastici venditionem et emptionem interdixit.

Per Godefridum Tusciæ marchionem, Romanam Ecclesiam liberavit a Nortmannis: cum jam Richardus Nortmannorum princeps Aquinum usque victor pervenisset, Urbem proxime invasurus, ut a pontifice imperatoris insigne consequi posset. Ad Guillelmum comitem Nortmanniæ, quem Edwardus, virgo virginem habens uxorem Editham, nulla prole relicta, successorem regni constituerat, misit vexillum, ut Haroldum tyrannum Angliæ regnum occupantem post obitum sancti Edwardi regis expelleret, atque ut legitimus successor eodem regno potiretur. Pro componendis seditionibus per Simoniacos et fornicarios clericos exortis, legationem misit ad Mediolanenses. Decreta auctoritate apostolica ipsis præscripta infra subjunguntur. A Guilielmo comite Burgundiæ, et compluribus Francorum nobilibus, pro defendenda Romana Ecclesia, quoties opus erat, juratam promissionem accepit. Usum mitræ, laicis hactenus inconcessum, Vratislao duci Bohemorum concessit. Henricum regem, qui juvenili furore Ber-

A tam conjugem repudiare parabat, per Petrum Damiani apostolica legatione a proposito revocavit. Argentinensem episcopum, Guarnerum nomine, ob crimen Simonie episcopatu privavit. Cum Moguntino et Bambergensi de Simonie crimine accusatis sanctum Annonem ad se venientem, et pro reis episcopis intercedentem, honorifice excepit, brachio sancti Cæsarii donavit; ejusque favore, citra munerum acceptionem, ut cum injuria pontificis suspicatur Lambertus, prædictos absolvit. Per legatos a latere suo in Angliam missos in concilio Wintoniensi Stigandum, Cantuariensis Ecclesie invasorem, deposuit; Lanfranco eidem subrogato duplex pallium concessit. Petrum Anagninæ civitatis episcopum, ad Michaelem VII, Orientis imperatorem, apocrisarium misit; unde eundem imperatorem cum Romana Ecclesia communione conjunctum fuisse aperte colligitur. Basilicam Sancti Benedicti in monasterio Cassinensi ipse in præsentia omnium cardinalium dedicavit. Henricum regem, quem propter Simoniacas abbatiarum et episcopatum nundinationes, aliaque plura delicta, Saxones et principes imperii apud pontificem accusaverant, quemque sanctus Anno, abdicata hanc ob causam regni cura et administratione, ab impietate et sacrilegiis apud eundem pontificem graphice descriperat, per litteras Romam citavit: verum morte præventus, causam regis successorum dijudicandam reliquit. Mortuus est pontifex, miraculosa dæmonis expulsionem et claudi hominis cura celeberrimus, Romæ, decimo Kalendas Maii, anno 1072, cum sedisset annos undecim, menses sex, et dies viginti duos.

NOTITIA DIPLOMATICA.

(Jaffe, *Regesta pontificum Romanorum*, pag. 389.)

In Alexandri II bullis (quarum signa chronologica haud raro sunt depravata) hæc insunt sententiæ: **MAGNUS DEUS NOSTER ET MAGNA VIRTUS EJUS; — DEUS NOSTRUM REFUGIUM ET VIRTUS; — EXALTAVIT ME DEUS IN VIRTUTE BRACHII SUI.**

Teste subscripserunt:

Bonifacius episcopus Albanensis (27, 49).
Petrus Damianus episcopus Ostiensis (27, 49).
Joannes episcopus Portuensis, (27, 29).
Leopertus episcopus Portuensis (49).
Mainardus S. Rufinæ episcopus (27).
Hubaldus episcopus Sabinensis (27, 49).
Joannes episcopus Tusculanensis (27).
Desiderius presb. card. rom. Eccl. et abbas S. Benedicti (27).
Joannes, qui et Minutus, card. tit. S. Mariæ trans Tiberim (49).

Stephanus vocatus cardinalis (49).

Hildebrandus S. R. E. archidiaconus (27, 29).

Scriptæ bullæ sunt per manum:

Rainerii scriniarii et notarii sacri palatii (13, 33).

Guinizonis notarii sacri palatii sanctæque R. E. (26).

Stephani notarii regionarii et scriniarii S. R. E. (29).

Octavii scriniarii et notarii sacri palatii (51, 52).

Joannis notarii et regionarii ac scriniarii s. sed. apost. (58, 59).

Data,

Mense januario 1063:

Per manum: *Mainardi s. Ecclesie Silvæ Candidæ episcopi et apost. sed. bibliothecarii* (8, 10).

A Januario 1063 ad Januarium 1069:

Per manum: *Petri bibliothecarii* (9, 25, 26, 29).